CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

- Title – अज्ञात
- Accession No – Title –
- Accession No –
- Folio No/ Pages – 5/10
- Lines-
- Size
- Substance Paper –
- Script Devanagari देवनागरी
- Language – संस्कृत
- Period –
- Beginning – श्रीमतेरामानुजाय नमः
- End –
- Colophon-
- Illustrations -
- Source -
- Subject - दर्शन (मीमांसा से सम्बन्धित)
- Revisor -
- Author -
- Remarks- अपूर्ण

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

श्रीमते रामानुजाय नमः चिकीर्षितग्रंथनिर्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनाय स्वो
पास्यदेवतां विघ्नविघातं प्रार्थयते । श्रीनाथस्य करे यदीयमहसा दीप्यति कु
ल्लारुणाशोकस्तोमकचाकचिक्यधुतमूर्तेरुत्पलकूलस्य श्रा उद्यद्दिनक
चिकुरांकुरितसत्पाथोरुहप्राक्किपांतो पंचवक्त्रपराक्रमाडंबरानन: प्रत्यूहजा
त्याहितात् २ सः पूर्वोक्तगुणत्याहरिकर मलं कुर्वन्नयमदुपास्यः चक्राध
एष विक्रमोऽस्त्वराडु सुदर्शनाभिधानोऽनोऽस्मान् प्रत्यूहजातविघ्नजन्यादस्मा
२४ हितान्महाभयादवतु रक्षतादित्यर्थः हरिकरालंकारप्रकाशमाह यदीयेनमहसा
कांत्या श्रीनाथस्य लक्ष्मीपतेः करः उद्यतः उदयं प्राप्नुवतो भास्वतः स्थितस्य
चिच्छटापाकांतिजालेन कुरितं सदम्लानं पत्पाथोरुहं कमलं तस्य प्राक्कि
पांगांति मनोहरतां दधाति बिभर्तीत्यर्थः इदं च सुदर्शस्य प्राकृतमूर्तिकत्वे
नैव संभवतीति तत्कांति माहात्म्येन विशिनष्टि कुल्लेन विकसितेनारुणेन राम

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

फुल्लेनेति १

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

वाम्नानात् शास्त्रस्यानोपक्रमः ॥ अत्रेयमधिकरणपूर्वास्थितिः अधीत
सांगसशिरस्कवेदस्यवेदांगमूलव्याकरणबलात् आपाततोऽवगतवेदार्थ
स्यफलापातप्रतीत्यारागाद्वाधीतक्रमेणोऽर्थविचारेप्रवृत्तस्यकर्मवि
चारानंतरमावृत्तिविधानादिभिः कर्मणामल्पास्थिरफलत्वावगतिम
तः अनन्तानंतरभोगफलापातप्रतीतेरधिकारिणः कर्मणामल्पा
स्थिरफलत्वनिर्णिनीषमानाधिकारिणः संभावितप्रामाण्यकोत्तरभोगप्र
तिपाद्यानंतस्थिरफलापातप्रतीतिरूपविशेषहेतुमत्वात् [illegible]गादव
ब्रह्मविचारप्रवृत्तिः संभवतीति अत्र प्राभाकराः प्रत्यवतिष्ठन्ते वृद्धव्य
वहारादन्यत्रशब्दानांबोधकत्वशक्त्यनवधारणात् वृद्धव्यवहारोऽत्र का
र्यान्वितएववस्तुनि शक्त्यवधारणाच्चन प्रथमव्युत्पत्तिः सिद्धवस्तुनि

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

2 4

वालान्नामिति वेदांतानां परिनिष्पन्नेपो ब्रह्मणि प्रामाण्ये संभावितेना प्राम्ना
नुदयात उत्तरभागानंतानां फलापातप्रतीते: संभावितप्रामाण्यकत्वा
सिद्धे: संभावितप्रामाण्यकानंतरं स्पष्टफलापातप्रतीतिरूपविशेष्याद
ला सिद्ध्या विशिष्टहेतो: पूर्वोक्तस्यासिद्धे: वेदांतविचारेऽनारंभप्रसक्ति प
इति प्रथमपूर्वपक्षमाह व्यवहारादिति विषयलोकेन तत्र प्रथमं नन्वनाप्ते सर्पार
ण्ये घेत्यादि सर्पाभावरूपसिद्धवस्तुबोधकवाक्यश्रवणानंतरं पुरुष
स्य भयनिवृत्तिदर्शनादनधिगतबोधार्थस्य भयनिवृत्त्युपयोगात् व्यव
हारादितश्चापि शब्दानां स्वार्थबोधकत्वं संभवतीत्युदाहरणात्वा
शंकां निराकरोति व्यवहारादिति व्यवहाराद्य ध्यवहारात् इत्यत्र द

राम
२

२ कणादीनां मतानि यान्यद्वैतवादीनि तेषां खंडनेन निरासेन गरुलं दुष्प्रवेशं यक्रीम 5
न्नाप्य मित्यर्थः यद्यपि भाष्ये सूत्रार्थः प्रकट एव तथापि परमतखंडनेन वेद
लेन तदभिभवात् आपाततो न गरुलत इति भावः एतेन स्वरूपप्रकटनं च सूत्रा
र्थम लोकि रेवेति सूचितम् कस्मै प्रयोजनायेत आह अशेषाणां पंडितापं
डितानां सुखेनानायासेन बोधनाय सूत्रार्थस्यानायेत्यर्थः अनेन नापंडि
ताभाष्यमापि कुर्वंति नवा तत्प्रयोजनं च बोधः अन्यत्वे तदुभयप्रपी
त्युकत्वन पयका छिन्ने एतदुभयासंभवात् आह मृदुपद्येति मृदुभिः सर
लत पदपद्धतिः ज्ञान्वयादि पद्यैः पद्ये रित्यर्थः कारोत ती पा २ अप
मं जिताधिकरणं व रूप तिद्धाभ्याम व्यवहारादि तरत्र शास्त्र व्युत्पन्नगमो दाह
त्पसौ गत्पत्तो व्यवहारे पि ध्येयरूप शास्त्र वामनात्का प्यीन्वितेवक्तनि प्र
य मंत्रसिद्धि विनोय शास्त्रम गमः भावात् फलाभावात्. प्रतिपत्तेर यथार्थना

राम
२

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

अशोकस्तोमेन तत्पुष्पसमूहेन पत्कचाकचिमयनं केशेषु केशेषु गृहीत्वा
प्रवृत्तं युद्धं तस्य प्रविलोडने यत्नैः पुष्पैस्तत्र कूलस्य शापांगतेनेत्यर्थः फुल्ला
शोकपुष्पाहत्यपतितत्कोलजो प्यहितएपत्रिशिखस्वेकांत्वाहतः कम्मेदितसू
र्प्यकिरणाक्रांतकमलसदृशं कुर्वन्निति समुदितार्थः १ अथ स्वचिकीर्षित
ब्रह्मसूत्रविवरणोकारिकात्मकप्रबंधस्य श्रीमद्भाष्यादिभिरन्यथाविद्धप्र
योजनकत्वमाशंक्य विषयाभेदेपि प्रयोजनाधिकारिभेदात्साफल्यं वक्तुं
यन्निजनामत्वं निबध्नाति परमतत्त्वेऽनगरे श्रीमद्भाष्यातिगूढसूत्रा
र्थान् प्रकटयति शेषकविरोधशेषसुखबोधनाय मदुपद्येः स्त्रोबाचाप्यर्थना
मा कविराट् श्रीमद्भाष्येतिगूढानां त्यंतमप्रकटानसूत्राणां निरूपयपदेस
तेषान्द्ववाच्य ब्रह्मसत्त्वाणमर्थानि प्रकटयति विशदीकरोतीत्यर्थः श्रीमद्भा तो ३
ष्येपि विस्पष्टमनेन सूत्रार्थो विवर्णित इत्यत आः श्रीमद्भाष्यंविशिनष्टि परेत्याशं

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

यं भावयेदिति तत्र साध्याकांक्षायां वक्ष्यमाणांशत्रयोपेतार्थीभाव
ना साध्यत्वेनान्वेति एकप्रत्ययगम्यत्वेन समानाभिधानश्रुतेः सं
ख्यादीनामेकप्रत्ययगम्यत्वेप्ययोग्यत्वान्न साध्यत्वेनान्वयः सा
धनाकांक्षायां लिङादिज्ञानं करणत्वेनान्वेति तस्य च करणत्वं न
भावनासाधकत्वेन तत्पूर्वमपि तस्याः शब्दे सत्वात् किंतु भावना
ज्ञापकत्वेन शाब्दीभावनाभाव्यनिर्वर्तकत्वेन वा इतिकर्तव्य
ताकांक्षायामर्थवादज्ञातस्य प्राशस्त्यमितिकर्तव्यतात्वेनान्वे राम

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

ते लिङ्श्रवणे पुंसां प्रवृत्तेः प्रतीमत प्रवृत्त्यनुकूलव्यापारवा
न्निति नियमेन प्रतीतेः यय्रस्माच्छब्दान्नियमतः प्रतीतेस्तत्त
स्य वाच्यं यथाराशा मानयेत्यस्मिन्वाक्ये शब्दस्य गोत्वं स च व्या
पार विशेषो लौकिकवाक्ये पुरुषनिष्ठोभिप्रायविशेषः वै
दकवाक्ये तु पुरुषाभावाल्लिङादिशब्दनिष्ठ एव अतएव
शाब्दीभावनेति व्यवह्रियते साच भावनांशत्रयमपेक्षते
साध्यंसाधनमितिकर्त्तव्यतांच किंभावयेत्केनभावयेत्कं

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

कांतस्ते पुरुषोत्तमः फणिपतिः शय्यासनं वाहनं वेदात्मा विहगेश्वरो जव 9
ग निका माया जगन्मोहिनी ब्रह्मेशादिसुरव्रजः सदयितस्त्वद्दासदासीगणः श्री
रित्येव च नाम ते भगवती ब्रूमः कथं त्वां वयम् १ यस्यास्ते महिमानमात्म
न इव त्वद्वल्लभोपि प्रभुर्नालं मातुमियत्तया निरवधिं नित्यानुकूलं स्व
तः तां त्वां दास इति प्रपन्न इति च स्तोष्याम्यहं निर्भयो लोकैकेश्वरि लोक
नाथदयिते दांते दयां ते विदन् २ ईषत्त्वत्करुणानिरीक्षणसुधासंधुक्षणा
द्रक्ष्यते नष्टं प्राक्तदलाभतस्त्रिभुवनं संप्रत्यनंतोदयं श्रेयो नह्यरविंदलो
चनमनःकांताप्रसादादृते संसृत्यक्षरवैष्णवाध्वसु नृणां संभाव्यते क
र्हिचित् ३ शांतानंतमहाविभूति परमं यद्ब्रह्मरूपं हरेर्मूर्तं ब्रह्म ततोपि तत्प्रि र
यतरं रूपं यदत्यद्भुतम् यान्यन्यानि यथासुखं विहरतो रूपाणि सर्वाणि तान्या
हुः स्वैरनुरूपरूपविभवैर्गाढोपगूढानि ते ४

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

10

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA